Indsigelse mod Kommuneplan 2021, redegørelsen, Kulturmiljøer side 73

”1.1. Landsbyen Solbjerg ved Frederiksberg Bredegade”

Landsbyen Solbjerg har ligget ved Solbjergvejen

Solbjergvejens forløb er klart dokumenteret, tidligst på Scheels kort ca. 1697 (altså før Slottet og Frederiksberg Have), gående fra Ladegården skråt til Prinsens gård, hvorefter den med et knæk følger Frederiksberg Bakke på nordsiden, meget, meget langt fra Bredegade. Der er intetsteds i Danmark evidens for, at en middelaldervej, som bærer et bynavn, ikke skulle have passeret gennem pågældende by, men kun være en omfartsvej. Vejene gik fra by til by, og landsbyen Solbjerg har ligget klods op ad Solbjergvejen.

Argumenterne for en placering ved Frederiksberg Bredegade er få:

- ”Den krummede gade ligner en landsbygade med Andedammen som gadekær”. Det er dårlige argumenter, dammen ligger i et meget fugtigt område, som - når kreaturerne har været der - nærmere har været en mudderpøl. Selv den ringeste vej må bue udenom, hvis ikke vognene skulle sidde fast i mudderet. I en tør sommer har dammen til gengæld været tørlagt, og derfor kan den ikke anvendes som gadekær. Der er andre steder i Frederiksberg Have med vandhuller, og det gode vand, kilderne, hører til bakken, Solbjerget.

- Udsagnet i 1695 fra et tingsvidne, en gamle bonde: *”…i hans barndom blev afbrændt en by, som stod vesten for som nu Ny Hollænderbyen er opbygt, kaldes Solbierig, og jorden underlagt ladegårdsjorden.*” Det er temmelig søgt, og der skal en del fantasi til at mene, at ’vesten’ er det samme som den nord for hollænderbyen beliggende Bredegade, og det er desværre sidenhen blevet gentaget af Allan Tønnesen. En bonde kender forskel på vest og nord, og hvorfor skulle vidnet bruge en så upræcis betegnelse, når gaden har været kendt på tidspunktet 1695, i hvert fald siden 1682. Nystrøm omskriver endvidere vidneudsagnet, idet han mener, at ’afbrændt’ er en lapsus fra tingsskriveren, der skulle have stået ’afbrudt’. Det kan vurderes, om Nystrøm ikke dermed ændrer Frederiksberg-historien, for afbrændt er en mulighed, forsætligt eller uforsætligt.

Argumenterne for placering af landsbyen Solbjerg ved Fasangården/nordlige side af Solbjerg Kirkegård blev væsentlig styrket i 1944 med udgravningen af beskyttelsesrum i Frederiksberg Have ved Mathildehøj. Man fandt grove potteskår, ben fra husdyr, trækulstykker og svære, sorte muldlag. Nationalmuseet blev tilkaldt, og dr. Glob fastslog, at fundene var 1000 år gamle og

stammede fra en affaldsgrube fra en boplads eller nærliggende samfund. I den midterste af de tre bunkersgrave påvistes rester af et hus, som tidsmæssigt skønnedes tættere på året 1620, hvor Solbjerg forsvandt, nemlig et gulv liggende på svære bjælker og rester af to nedgravede tønder (datidens køleskab). P.V. Globs (senere professor og rigsantikvar) vurdering var et område med en gammel bebyggelse med huse rejst af nedgravede stolper.

Udgravningerne i Frederiksberg Have blev offentliggjort i 'Frederiksberg gennem tiderne' bd. II, 1948, og var således ikke kendte, da Nystrøm skrev sine vidtløftige idéer i 1942. Han havde nok omskrevet historien. Det bør den gøres nu, udgravningerne er eneste vidnesbyrd om fortiden på Frederiksberg.

Og vi afventer fortsat en supplerende udgravning som ønsket af Historisk-Topografisk Selskab allerede i 1948.

Anders Kaare
fhv. rådmand, historiker
Seedorffs Vænge 30, 3., tv.
2000 Frederiksberg